

न तु त्वामनृतं कर्तुमुत्सहे स्वात्मगौरवात् । अयोध्यमानः साहाय्यं यथोक्तं कुरु माधव ।
 समयस्तु कृतः कश्चिन्मम भोगेण संयुगे । मन्त्रयिष्ये तवार्थाय न तु योत्स्ये कथञ्चन ।
 दुर्योधनार्थं योत्स्यामि सत्यमेतदिति प्रभो । स हि राज्यस्य मे दाता मन्त्रस्यैव च माधव ।
 तस्मादेवव्रतं भूयो बधोपायार्थमात्मनः । भवन्तः सहिताः सर्वे प्रयाम मधुसूदन ।
 ते वयं सहिता गत्वा भीष्ममाशु नरोत्तमं । न चिरात् सर्वे वर्षेय मन्त्रं पृच्छाम कौरवं ।
 स वक्ष्यति हितं वाक्यं सत्यमस्मान् जनार्दन । यथा च वक्ष्यते कृष्ण तथा कर्त्ताऽस्मि संयुगे ।
 स नो जयस्य दाता स्यान्मन्त्रस्य च दृढव्रतः । बालाः पित्रा विहीनाश्च तेन संवर्द्धिता वयं ।
 तच्चेत् पितामहं वृद्धं हन्तुमिच्छामि माधव । पितुः पितृगमिष्टञ्च धिगस्तु चक्षुजोविकां ।
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ ततोऽब्रवीन्महाराज वर्षेयः कुरुनन्दनं । रोचते मे महाप्राज्ञ राजेन्द्र तव भाषितं ।
 देवव्रतः कृतो भीष्मः प्रेक्षितेनापि निर्दहेत् । गम्यतां स बधोपायः प्रष्टुं सागरगासुतं ।
 वक्तुमर्हति सत्यं स त्वया पृष्टो विशेषतः । ते वयं तत्र गच्छामः प्रष्टुं कुरुपितामहं ।
 गत्वा शान्तनवं वृद्धं मन्त्रं पृच्छाम भारत । स नो दास्यति मन्त्रं यं तेन योत्स्यामहे परान् ।
 एवमामन्त्र्य ते वीरा पाण्डवाः पाण्डुपूर्वजं । जग्मुस्ते सहिताः सर्वे वासुदेवश्च वीर्यवान् ।
 विमुक्तशस्त्रकवचा भीष्मस्य सदनं प्रति । प्रविश्य च तदा भीष्मं शिरोभिः प्रतिपेदिरे ।
 पूजयन्तो महाराज पाण्डवा भरतर्षभ । प्रणम्य शिरसा चैनं भीष्मं शरणमभ्ययुः ।
 तानुवाच महाबाहुर्भीष्मः कुरुपितामहः । स्वागतं तव वर्षेय स्वागतन्ते धनञ्जय ।
 स्वागतं धर्मराजाय भीमाय यमयोस्तथा । किंवा कार्यं करोम्यद्य युष्माकं प्रीतिवर्द्धनं ।
 सर्व्वात्मनाऽपि कर्त्तास्मि यद्यपि स्वात् सुदुष्करं । तथा ब्रुवाणं गाङ्गेयं प्रीतियुक्तं पुनःपुनः ।
 उवाच राजा दीनात्मा प्रीतियुक्तमिदं वचः । कथं जयेम सर्व्वज्ञ कथं राज्यं लभेमहि ।
 प्रजानां सङ्क्षयो न स्यात् कथं तन्मे वद प्रभो । भवान् हि नो बधोपायं ब्रवीतु स्वयमात्मनः ।
 भवन्तं समरे वीर विषहेम कथं वयं । न हि ते सूक्ष्ममप्यस्ति रभ्रं कुरुपितामह ।
 मण्डलेनैव धनुषा दृश्यसे संयुगे सदा । आददानं सन्दधानं विकर्षन्तं धनुर्न च ।
 पश्यामस्त्वां महाबाहो रथे सूर्य्यमिवापरं । रथाश्चनरनागानां हन्तारं परवीरहन् ।
 कोऽद्य चात्सहते जेतुं त्वां पुमान् भरतर्षभ । वर्षता शरवर्षाणि संयुगे वैशंसं कृतं ।
 चयं नीता हि पृतना संयुगे महती मम । यथा युधि जयेम त्वां यथा राज्यं भूशं मम ।
 मम सैन्यस्य च चेमं तन्मे ब्रूहि पितामह । ततोऽब्रवीच्छान्तनवः पाण्डवान् पाण्डुपूर्वजः ।
 न कथञ्चन कौन्तेय मयि जीवति संयुगे । जयो भवति सर्व्वज्ञ सत्यमेतद्वीमि ते ।
 निर्ज्जिते मयि युद्धेन रणे जेष्यथ पाण्डवाः । क्षिप्रं मयि प्रहरध्वं यदीच्छथ रणे जयं ।
 अनुजानामि वः पार्थाः प्रहरध्वं यथासुखं । एवं हि सुकृतं मन्ये भवतां विदितोऽस्यहं ।
 हते मयि हतं सर्व्वं तस्मादेवं विधीयतां ।

४८३०

४८३५

४८४०

४८४५

४८५०

४८५५